

Vraag nr. 229
van 27 juli 2000
van mevrouw PATRICIA CEYSENS

Interlandelijke adoptie – Rootsreizen

Voor jongvolwassen geadopteerden is het zeer belangrijk uit te zoeken waar hun oorsprong ligt en wie hun natuurlijke ouders zijn. Wat de internationale adoptie betreft, kan dit in de meeste gevallen niet anders dan via een bezoek aan het land van herkomst. De vraag naar begeleiding bij dit soort reizen is dan ook groot. Immers, het gaat hier niet om een vakantietrip : veelal is een uitgebreid vooronderzoek nodig en is begeleiding ter plaatse noodzakelijk gezien de taalproblemen en de mogelijke verwerkingsproblemen.

In het kader van de nazorg, die in Vlaanderen niet decretaal is georganiseerd, neemt Kind en Gezin op dit ogenblik blijkbaar een aantal initiatieven waarbij zij financiële ondersteuning geeft bij het organiseren van dergelijke rootsreizen.

Het is evenwel niet duidelijk welke organisaties projecten in die zin hebben lopen en wie op welke basis wordt gesubsidieerd door Kind en Gezin.

1. Welke organisaties zijn vragende partij om begeleiding van rootsreizen voor geadopteerden te organiseren ?

Hoe pakt Kind en Gezin deze problematiek aan ?

2. Worden op dit ogenblik reeds dergelijke projecten door Kind en Gezin gesubsidieerd ? Zo ja, welke projecten verkregen een dergelijke subsidie en hoeveel bedraagt ze ?

Op basis van welke criteria werd ze toegekend ?

3. Zal Kind en Gezin, gezien de grote vraag, meerdere projecten in die zin ondersteunen en zo ja, wanneer, volgens welke criteria en voor welk bedrag ?

4. Heeft de minister opdracht gegeven voor een eventuele ondersteuning van rootsinitiatieven en hoe wordt deze problematiek op korte termijn beleidsmatig aangepakt ?

Antwoord

Vooraleer ik inga op de concreet gestelde vragen, wil ik toch enkele algemene overwegingen formu-

leren, omdat de problematiek van de oorsprong en identiteit van geadopteerden een genuanceerde benadering verdient.

a) Reeds voor het kind in België komt, is het belangrijk alle informatie zorgvuldig bij te houden en een degelijk rapport over zijn herkomst samen te stellen (de reden van zijn adoptie, foto's en videomateriaal over zijn herkomstland, eerste kledjes, een brief van moeder of verzorgers).

De huidige adoptiediensten en adoptieouders zijn sterk gemotiveerd om te anticiperen op de vragen die een adoptiekind zelf zal stellen. De visie hierrond is de laatste vijftien jaar geëvolueerd. Het is belangrijk voor de geadopteerde dat de eerste fase van zijn leven niet wordt vernietigd of verborgen. Degelijke adoptiedossiers vermijden dat geadopteerden met een zwart gat in hun geschiedenis moeten leven.

Ook de houding van vele adoptieouders is de laatste jaren geëvolueerd naar meer openheid en begrip voor de herkomst van de geadopteerden en de vragen die hieromtrent door hun kind zullen worden gesteld. Hieraan wordt met name tijdens de voorbereiding en het gezinsonderzoek aandacht besteed.

De herkomst van het adoptiekind, zijn beleving hiervan en de vragen die het hieromtrent heeft, zijn inderdaad een essentieel verschil met het biologisch ouderschap.

Het is dan ook belangrijk in de eerste plaats oog te hebben voor preventie, door de huidige kinddossiers op een correcte wijze te laten samenstellen en door de adoptieouders degelijk voor te bereiden op hun adoptieouderschap.

b) Een niet-coherent adoptiebeleid is mee de oorzaak van veel vragen van geadopteerden.

Vroeger was er minder aandacht voor de kinddossiers. Veel informatie werd niet genoteerd of werd/wordt niet prijsgegeven door sommige instanties in de herkomstlanden of in België.

Vóór het decreet van 12 augustus 1989 inzake de erkenning van de adoptiediensten kon immers om het even wie adopties realiseren en was de bewaring van dossiers evenmin geregeld.

Ook nu worden zowel binnenlandse als buitenlandse adopties gerealiseerd waarbij men niet stilstaat bij het feit dat het adoptiekind later wel

nood zal hebben aan informatie over zijn herkomst.

Het uitblijven van een globale regeling voor alle adopties in binnen- en buitenland houdt het risico in dat de dossiers waarin geen informatie wordt opgenomen of die niet degelijk worden bewaard, steeds blijven aangroeien. Ik blijf dan ook aandringen op de noodzakelijke federale wetgeving.

- c) Indien in sommige situaties bewust wordt gekozen voor het ondernemen van een rootsreis, dan is er permanent nood aan omzichtigheid, een degelijke begeleiding en een goede kennis van de cultuur en sociale context van het herkomstland. Het opheffen van de anonimiteit van afstandsmoeders interfereert immers ook sterk met hun leven.

Zowel het decreet op de binnenlandse adopties als het decreet inzake interlandelijke adoptie bepalen dat de adoptiediensten nazorg verlenen op verzoek van de natuurlijke ouders, de geadopteerden of de adoptieouders. Nazorg betekent in deze context uiteraard meer dan het organiseren van rootsreizen.

In wat volgt, formuleer ik een antwoord op de drie concreet gestelde vragen.

1. Alleen de oudere adoptiediensten hebben op dit ogenblik geadopteerden die reeds in aanmerking komen voor vragen rond hun herkomst of die behoefte hebben aan een reis naar hun herkomstland. Het is wenselijk dat de adoptiediensten de rootsreizen van hun geadopteerden zoveel mogelijk ondersteunen/begeleiden of zelfs organiseren. Het is duidelijk dat de adoptiediensten terzake vragende partij zijn om deze dienstverlening verder uit te bouwen.

Gelet op de grote vraag van binnenlands geadopteerden werd een project toegekend aan de binnenlandse adoptiedienst Gewenst Kind, die terzake reeds meerdere jaren een centrale rol inneemt.

Deze dienst heeft veel ervaring inzake het opzoeken van gegevens en het begeleiden van de zoektocht met respect voor het belang van zowel de geadopteerde als de geboortemoeder.

2. Enkel het project "Gewenst Kind Zoekregister" wordt sinds april 2000 gesubsidieerd voor het begeleiden van zoektochten. Het ontvangt daar-

voor een bedrag van 1.032.000 frank voor een periode van één jaar.

Criteria zijn : de ervaring van de dienst, het aantal aanvragen voor informatie, de visie op adoptie, de gehanteerde methodiek.

De Adoptielijn meldt via haar dienstverlening ook de vraag van geadopteerden naar informatie over hun herkomst. Zij ontvangt voor de organisatie van haar telefonische dienstverlening 1.000.000 frank per jaar.

3. Het lijkt wenselijk dat in eerste instantie de adoptiediensten de mogelijkheid krijgen in hun herkomstlanden de rootsreizen te ondersteunen en op te volgen.

De ervaring van een dienst zoals Gewenst Kind kan diensten ondersteunen en met name inzake de begeleiding en de impact ervan op alle betrokkenen.

4. Gelet op het lopende project en de bespreking met de adoptiediensten inzake de nazorg, worden thans geen nieuwe initiatieven onderzocht.

Ik verwacht dat de gebruikersbevraging en de audit van de erkende adoptiediensten die momenteel gebeuren, gegevens aanbrengen m.b.t. de bestaande noden en verwachtingen op het vlak van de nazorg in het algemeen en de rootsreizen in het bijzonder. Deze gegevens zullen, naast andere uiteraard, voeding geven aan eventuele wijzigingen in de adoptieprocedures die ik, voortbouwend op de audits, zal uitwerken.

Daarbij zal ik uiteraard ook rekening moeten houden met de ontwikkelingen op het federale vlak.